

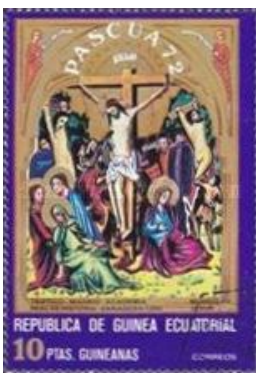
RELIGIE OP POSTZEGELS

Maarten van den Berg

Even voorstellen: Maarten van den Berg, geboren (1946) en getogen in Rotterdam. In 1967 naar Amersfoort verhuisd en inmiddels al weer 20 jaar in Hoogland woonachtig. Werkzaam geweest in verschillende functies op het gebied van administratie, financiën en personeelszaken waarvan 38 jaar bij DHV Raadgevend Ingenieursbureau. De laatste tien jaar voor mijn pensionering op 65-jarige leeftijd was ik werkzaam bij het DHV Pensioenfonds. (zie ook de Nieuwsbrief, 1^e jaargang, nr. 12)

Het was eind 2019 misschien wel 20 jaar geleden dat ik actief was met het verzamelen van postzegels. Maar toen ik te gast was op een verenigingsavond van de Amersfoortse Filatelistenvereniging (AFV) kreeg ik opnieuw belangstelling voor postzegel verzamelen. Zoals bekend was er toen op het gebied van postzegels verzamelen al heel wat veranderd. Eén van de leden van de vereniging gaf mij daarom het advies om niet te veel moeite te doen om het gat in mijn verzameling over de voorgaande twintig jaar op te vullen. Hij gaf mij de raad om te proberen om een **thema-verzameling** te beginnen. Een goed idee. Maar welk thema? Vliegtuigen, vlinders, vogels, schepen, staatshoofden, noem maar op. Bijna iedere postzegelverzamelaar heeft naast de gebruikelijke Nederlandse postzegels ook aandacht voor postzegels uit een bepaald land of een bepaald thema.

Uiteindelijk koos ik voor postzegels met het thema '**religie**', dat thema sprak mij het meest aan. Begin 2020 werd ik lid van de AFV en later ook van Gabriël, een vereniging voor thematische filatelie met betrekking tot bijbel en christendom. In de afgelopen drie jaar is mijn verzameling 'religie-postzegels' hard gegroeid. Door het rondzendverkeer en dankzij de grabbelton van de AFV en enkele mooie postzegelcadeaus (Israël, Vaticaanstad) die ik kreeg heb ik inmiddels een verzameling van enkele duizenden religie-postzegels afkomstig uit meer dan 125 verschillende landen.

Wereldwijd schijnen er zo'n 50.000 postzegels te zijn met een religieuze inslag. Voorlopig kan ik dus vooruit. Door sommige landen zoals Australië, Duitsland, Israël, Nieuw-Zeeland, Spanje en natuurlijk Vaticaanstad zijn veel religie-postzegels uitgegeven. In die veelheid van zegels is er uiteraard ook een veelheid aan onderwerpen. Ook binnen een thema kun je weer keuzes maken!

Christelijke feestdagen

Kerst

Het kerkelijk jaar loopt van de Advent en Kerst via Goede Vrijdag en Pasen naar Pinksteren. Die feestdagen komen filatelistisch breed aan de orde. Denk aan de **kerstzegels** die ieder jaar verschijnen. Daar zijn er erg veel van. Kerstzegels met sneeuw, de kerstman en cadeautjes vind ik niet zo interessant. Ik kijk vooral naar de kerstzegels die iets vertellen over het kerstverhaal: Jozef en Maria en het kindje Jezus, de engelen, de herders en de wijzen uit het oosten. Die postzegels vertellen een verhaal. In Nederland is het zoeken naar dit soort zegels. De serie kinderzegels uit 1961 komt daar

het dichtst bij, al gaat het daar meer om de folklore dan om de inhoud. Merkwaardigerwijs in het voormalig deel van ons koninkrijk in Suriname des te meer. In het bijzonder de weldadigheidszegels tonen veel religie-elementen.

Epifanie of Driekoningen valt op 6 januari. Op deze dag herdenken de Rooms-Katholieken

het bezoek van de Drie Wijzen aan baby Jezus in Bethlehem en dat God in Jezus Christus is verschenen. De wijzen gingen op pad, omdat ze een wonderlijke ster aan de hemel zagen staan die hen uiteindelijk de weg naar Hem wees. Het was van oorsprong een oosters feest dat de Griekse naam Epiphaneia droeg, dat verschijning of manifestatie betekent. (schilderij Giuseppe d’Arena, Malta 1986)

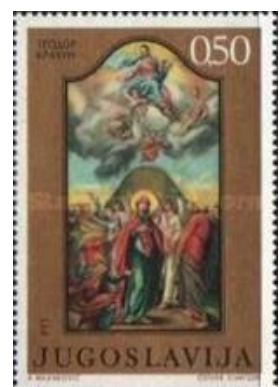
Pasen

Op 22 februari jl. begon de veertigdagentijd, een periode van boete, bekering en gebed voor Pasen. Behalve over het kerstverhaal zijn er veel postzegels uitgegeven over het paasverhaal. Het verhaal van de kruisiging van Christus en zijn opstanding uit de dood heeft postzegelontwerpers over de hele wereld geïnspireerd. (Zie ook de serie uit Suriname (NVP(1968)490-494, die ons meeneemt van Aswoensdag via

Palmzondag en Witte Donderdag naar Goede Vrijdag en Pasen)

Het christelijke Paasfeest is weliswaar afgeleid van het Joodse **Pesach** maar Pesach is toch een heel ander feest. Met Pesach herdenken Joodse mensen dat het volk Israël uit Egypte werd bevrijd. Het Pesachfeest duurt ongeveer zeven dagen (In 2023 van woensdagavond 5 april tot donderdagavond 13 april) en begint met Cederavond. Op deze avond gaat de familie met elkaar eten. Het is geen gewone maaltijd: de kinderen hebben een belangrijke rol.

Hemelvaartsdag Op deze dag wordt binnen het Christendom herdacht dat Jezus is opgestegen naar zijn Vader in de hemel, God. Dit gebeurde 40 dagen na zijn verrijzenis, die gevierd wordt op Eerste Paasdag. (Joegoslavië 1970, schilderij van Teodor D. Kracum)

Pinksterfeest

En 50 dagen na Pasen wordt het **Pinkster-feest** gevierd. Met Pinksteren vieren de christenen het neerdalen van de Heilige Geest van God over de gelovigen op aarde. Er zijn daarvan ook postzegels, zoals deze van Vaticaanstad, gebaseerd op een schilderij van El Greco. De Heilige Geest daalt neer in de vorm van een duif en ‘tongen van vuur’.

Ook in Nederland is een postzegel (1961), gewijd aan het pinksterfeest. als onderdeel van een serie kinderpostzegels met het thema ‘folk-lore’.

In die serie krijgen naast Pinksteren ook Sinterklaas, Driekoningen, Palmpasen en Sint Maarten aandacht. Dat geeft ook weer een linkje naar een ander sub-thema bij het onderwerp “religie”, namelijk “**heiligen**”. Per slot zijn Sint Nicolaas en Sint Maarten ook heiligen, die op meerdere zegels zijn terug te vinden.

Bijbelverhalen

Maar het religie-thema is veel uitgebreider. Suriname heeft veel postzegels uitgegeven met **bijbelverhalen** zoals over De Barmhartige Samaritaan en postzegels met de christelijk feestdagen waarbij passende bijbelteksten zijn afgebeeld. Ook op de zogenaamde Paasweldadigheidszegels van Suriname worden bijbelse verhalen afgebeeld. Postzegels met bijbelteksten zijn overigens binnen het religie-verzamelgebied een bijzonder specialisme. In Nederland is in 1977 een postzegel uitgegeven met een fragment uit de Delftse

Bijbel en in Duitsland in 2012 t.g.v. 200 Jahre Deutsche Bibelgesellschaft.

Zo zijn er meer postzegels met bijbelteksten, maar ook met Psalmen en Gezangen, zoals Australië “Behold, I bring you good tidings of great joy” (SG(1960)338) en “Glory to God in the highest and on earth peace ....” (SG(1961)341). De teksten komen uit het kerstevangelie zoals beschreven in de Bijbel in Lucas 2 : 11-14. Ook van Israël heb ik veel postzegels. In de Israël verzameling zitten meer dan 220 Israëlische religie-

postzegels. De afbeeldingen op deze postzegels gaan o.a. over bijbelverhalen uit het Oude Testament zoals over de Ark van Noach.

De bijbelverhalen, het kruisbeeld en de geschiedenis van Bijbel en Christendom worden op postzegels ook vaak afgebeeld door **schilderijen op postzegels**. De Nederlandse, Italiaanse en Spaanse meesters uit de 16^e eeuw zijn daarbij goed vertegenwoordigd.

En nog veel meer

Een themaverzameling “religie” kan nog breder gaan. Ik heb een uitgebreide verzameling van postzegels van Vaticaanstad. Uiteraard met veel afbeeldingen van de paus, de leider van de Rooms-Katholieke kerk.

Postzegels met afbeeldingen uit andere religies

zoals de Islam en het Jodendom vind ik ook interessant. Behalve postzegels met kerken en kathedralen zijn er ook mooie zegels met moskeeën en synagogen uitgebracht.

Documentatie

Het lot van een themaverzamelaar is wel dat hij ook zelf moet zorgen voor de presentatie. Er zijn geen voorgedrukte albums bij DAVO te krijgen. Maar dat is juist een kenmerk van een themaverzameling: het is heel persoonlijk en er blijkt de individuele interesse uit.

De meeste postzegels die ik verzamel stop ik niet zomaar in een album maar ik probeer er wat meer over te weten te komen: Wat stelt het voor en waarom is de postzegel uitgegeven?

Postzegels vertellen een verhaal. Dat maakt het verzamelen voor mij interessanter maar het documenteren van de verzameling kost uiteraard meer tijd.

Een voorbeeld van mijn manier van opbergen en documenteren is deze postzegel van de Oude Tobias, één van de Nederlandse zomerzegels van 1956 met etsen van Rembrandt.

De oude blinde Tobias, Tobias is de Griekse en Latijnse vorm van het Hebreeuwse *Tobiah* (טוביה) wat betekent: "God is mijn goed". De naam Tobia komt verschillende keren voor in het Oude Testament van de Bijbel. Volgens het bijbelboek Nehemia (vijfde eeuw v Chr.) 6:17-19 genoot Tobia in Juda veel aanzien en was hij getrouwd met een Judese vrouw. Zijn zoon droeg een typisch Hebreeuwse naam: Jochanan (ofwel Johannes).

